

Виступ в рамках 16-го пленарного засідання Європейського комітету з питань демократії та врядування (CDDG)

28 листопада 2022 року о 15:30 (по Києву) у форматі онлайн

Вступна частина та основні рішення в умовах воєнного стану стосовно МС

- Шановний голову! Шановні учасники засідання!

Я вдячний за можливість в черговий раз виступити перед вами та поділитися інформацією стосовно функціонування місцевого самоврядування в Україні в умовах безпрецедентних викликів воєнного часу спричинених агресивною війною країни-терориста Росії проти України та її народу.

- Користуючись можливістю, дозвольте висловити вашим країнам, урядам, які ви представляєте, велику вдячність за неоціненну підтримку Україні у захисті нашої територіальної цілісності, захисті європейських і загальнолюдських цінностей від агресивної війни терористичної росії.

- Військова агресія суттєво вплинула на організацію діяльності місцевих органів влади. З'явилися нові виклики та пріоритети, які спровокувала війна. При цьому важливо підкреслити, що в період 2014 – 2020 роки в Україні проведено реформу, яка була спрямована на створення спроможних з високим рівнем інституційної, фінансової автономії громад. Саме це виявилось величезним досягненням і ресурсом, що дозволило органам місцевого самоврядування громад вирішувати надскладні завдання і організувати територіальну оборону своїх громад.

- Важливо, що підтримка функціонування місцевого самоврядування в умовах воєнного стану стало пріоритетною

Speech at the 16th plenary meeting of the European Committee on Democracy and Governance (CDDG)

November 28, 2022 at 3:30 p.m. (Kyiv time) in online format

The introductory part and the main decisions in the conditions of martial law in relation to the MC

- Dear Chair! Dear meeting participants!

I am grateful for the opportunity to once again speak to you and share information about the functioning of local self-government in Ukraine in the conditions of unprecedented wartime challenges caused by the aggressive war of the terrorist state Russia against Ukraine and its people.

- Taking this opportunity, allow me to express gratitude to your countries, the governments you represent, for their invaluable support to Ukraine in protecting our territorial integrity, protecting European and universal human values from the aggressive war of terrorist Russia.

- Military aggression had a significant impact on the organization of activities of local authorities. New challenges and priorities appeared, which were provoked by the war. At the same time, it is important to emphasize that in the period from 2014 to 2020, a reform was carried out in Ukraine, which was aimed at creating capable communities with a high level of institutional and financial autonomy. This turned out to be a huge achievement and a resource that enabled the local self-government authorities to solve extremely difficult tasks and organize the territorial defense of their communities.

- It is important that support to the functioning of local self-government in the conditions of martial law has become a priority of state

державною політикою центральних органів влади. За період війни з 24 лютого Верховною Радою України і Урядом прийнято ряд важливих рішень для забезпечення спроможності органів місцевого самоврядування, організації заходів територіальної оборони, захисту безпеки населення, допомоги внутрішньо переселеним громадянам та функціонування бюджетної сфери, комунальних підприємств в умовах воєнного стану. З цією метою було прийнято багато необхідних рішень, зокрема:

- ✓ зміни до Податкового та Бюджетного кодексів щодо особливостей дії норм на період дії воєнного стану, чим спрощено міжбюджетні відносини. Також надано можливість органам місцевого самоврядування використовувати кошти спеціального фонду місцевих бюджетів на першочергові потреби територіальної оборони, підтримку місцевої інфраструктури та заходи, спрямовані на відсіч збройної агресії проти України.
- ✓ зміни до законодавства про оренду державного та комунального майна», якими спрощено процедуру оренди у період воєнного стану;
- ✓ внесено законодавчі зміни для забезпечення продовольчої безпеки в умовах воєнного стану, зокрема спрощено процедуру передачі в користування вільних земельних ділянок сільськогосподарського призначення комунальної власності.
- ✓ також внесено зміни до законодавства, спрямованих на те, щоб запобігти втраті керованості державою в умовах воєнного стану щодо функціонування державної служби та місцевого самоврядування. Ці норми спрямовані на врегулювання особливостей здійснення повноважень органів місцевого самоврядування в умовах воєнного стану. Було спрощено

policy of the central authorities. Since February 24, during the war, the Parliament of Ukraine and the Government have adopted a number of important decisions to ensure the capacity of local self-government authorities, the organization of territorial defense, public security, assistance to internally displaced persons, and provision of public services under martial law. For this purpose, many necessary decisions were made, namely:

- ✓ Amendments to the Tax and Budget Codes regarding the specificities of the rules for the period of martial law, thereby simplifying inter-budgetary relations. Local self-government authorities have also been given the opportunity to use funds from a special fund of local budgets for the primary needs of territorial defense, support of local infrastructure, and measures aimed at repelling armed aggression against Ukraine.
- ✓ changes to the legislation on the lease of state and communal property were introduced, which simplified the lease procedure during martial law;
- ✓ legislative changes were made to ensure food security under martial law conditions, in particular, the procedure for transferring free agricultural land plots of communal property into use was simplified.
- ✓ amendments were also made to the legislation aimed at preventing the loss of control of the state under martial law regarding the functioning of the civil (state) service and service in local self-government. These norms are aimed at regulating the specificities of exercising the powers of local self-government authorities under martial law. Procedures for making HR related

процедури прийняття кадрових рішень щодо посад в органах місцевого самоврядування, посад керівників суб'єктів комунального сектору економіки.

Важливо підкреслити, що рішення парламенту, уряду не обмежували повноваження органів місцевого самоврядування, а спрямовані на підсилення їхньої спроможності реагувати на виклики війни.

- Крім цього, Уряд та Парламент безперервно працюють над тим, щоб централізовано допомагати місцевому самоврядуванню вирішувати складні завдання для забезпечення життєдіяльності громад в умовах війни, зокрема щодо:

- ✓ фінансування соціальних та інших видатків в умовах, коли економіка громади не працює так, як до війни;
- ✓ швидкої оцінки матеріальних збитків і надання бюджетної підтримки для відновлення на звільнених територіях;
- ✓ забезпечення соціальної підтримки для мільйонів внутрішньо переміщених осіб.

- Інший напрямок взаємодії – це інформаційно-методична допомога. Нашим Міністерством та Офісом підтримки реформи децентралізації влади розроблено та оприлюднено методичні сотні рекомендації для органів місцевого самоврядування щодо організації роботи в умовах воєнного стану. Періодично проводимо семінари, зустрічі.

decisions regarding positions in local self-government authorities, positions of heads of communal enterprises were simplified.

It is important to emphasize that the decisions of the parliament and the government did not limit the powers of local self-government authorities, but were aimed at strengthening their capacity to respond to the challenges of war.

- In addition, the Government and the Parliament continuously work to assist local self-government to solve complex tasks to ensure the activity of communities in war conditions, in particular regarding:

- ✓ covering social and other expenses in conditions when the economy of the community does not work as it did before the war;
- ✓ rapid assessment of material damages and provision of budget support for recovery in the liberated territories;
- ✓ providing social support for millions of internally displaced persons.

- Another sphere of interaction is informational and methodological assistance. Our Ministry and the Office of Support for the Decentralisation Reform (established under the Ministry) have developed and published hundreds of methodical recommendations for local self-government authorities regarding the organization of work under martial law. We hold seminars and meetings.

- Виконання цих та інших завдань стає дедалі важливішим, але й одночасно складнішим. Держава-терорист росія порушуючи норми міжнародного гуманітарного права та міжнародного права, прав людини намагається знищити енергосистему України, знищити критичну інфраструктуру міст та відповідно залишити десятки мільйонів українців без світла, опалення, води та зв'язку.

- Для місцевого самоврядування це величезні виклики. Але всі органи влади, бізнес, волонтери працюють круглодобово, незважаючи на все нові ракетні удари агресора, щоб здолати ці виклики і забезпечити умови для життя в містах.

Щодо подальших планів плани та потреб у підтримці:

Шановні колеги!

- Отже, в таких надскладних обставин Україна має сили і прагнення до подальшого реформування і розвитку: в умовах війни працює вся вертикаль державної влади та система органів місцевого самоврядування, які переформатовані і адаптовані під умови режиму воєнного стану.

- Для продовження і завершення реформи децентралізації в Україні, з урахуванням наслідків спричинених збройним вторгненням росії, для реалізації комплексних заходів із удосконалення законодавства та практик за напрямком "Місцеве самоврядування", що передбачені Планом відновлення України від наслідків війни, важливою є всебічна підтримка міжнародних партнерів, у першу чергу Ради Європи.

- Accomplishing these and other tasks is becoming increasingly important, but also more difficult. The terrorist state of Russia, violating the norms of international humanitarian law and international human rights law, is trying to destroy the energy system of Ukraine, destroy the critical infrastructure of municipalities and, accordingly, leave tens of millions of Ukrainians without electricity, heating, water and communication.

- These are huge challenges for local self-government. But all authorities, businesses, and volunteers are working around the clock (24/7), despite new missile strikes by the aggressor, to overcome these challenges and provide conditions for people's life.

Regarding further plans and support needs:

Dear colleagues!

- Therefore, in such extremely difficult circumstances, Ukraine has the strength and aspiration for further reforms and development: in the conditions of war, the entire vertical of state power and the system of local self-government authorities, which have been reformatted and adapted to the conditions of the martial law regime, work.

- In order to continue and complete the decentralization reform in Ukraine, taking into account the consequences caused by the armed invasion of Russia, to implement comprehensive measures to improve legislation and practices in area of "Local Self-Government", provided for in Ukraine's Recovery Roadmap from the Consequences of the War, comprehensive support from international partners is important, first of all from the Council of Europe.

- Тут хочу звернути особливу увагу на важливість подальшої безперервної підтримки України в рамках інструменту співробітництва між Україною та Радою Європи, а саме наступного Плану дій Ради Європи для України.

Ми висловлюємо сподівання на його якнайшвидше узгодження та відповідно продовження практики успішної співпраці, зокрема в контексті реалізації Проекту Ради Європи “Децентралізація і реформа публічної адміністрації в Україні”.

- Запит на таку підтримку обґрунтовується актуальними у період дії воєнного стану, а також після його завершення, напрямками співпраці у сфері місцевого самоврядування, зокрема:

- ✓ аналіз ефективності законодавчого врегулювання та розроблення рекомендацій щодо забезпечення належного й безперебійного функціонування органів державної влади та органів місцевого самоврядування в умовах воєнного стану;
- ✓ вивчення кращих європейських практик щодо механізму здійснення громадського контролю за діяльністю органів і посадових осіб місцевого самоврядування з метою унеможливлення здійснення ними колабораційної діяльності та посилення локальної демократії в умовах воєнного чи надзвичайного стану;
- ✓ експертна оцінка механізму дострокового припинення повноважень депутатів місцевих рад та голів територіальних громад в умовах воєнного чи надзвичайного стану, аналіз питання заміщення депутатів місцевих рад, обраних за пропорційною виборчою системою;
- ✓ кращі практики врегулювання питання статусу та повноважень депутатів місцевих рад, обраних від заборонених політичних

- Here I would like to draw special attention to the importance of continued uninterrupted support to Ukraine within the framework of the of cooperation strategic document/agreement between Ukraine and the Council of Europe, namely the next Action Plan of the Council of Europe for Ukraine.

We hope that it will be finalised as soon as possible and, accordingly, the practice of our successful cooperation will be continued, in particular in the context of the implementation of the Council of Europe Project "Enhancing Decentralization and Public Administration Reform in Ukraine".

- The request for such support is focused on the areas of cooperation that are relevant during the period of martial law, as well as after it is lifted, in particular:

- ✓ analysis of the effectiveness of legislative regulation and the development of recommendations for ensuring the proper and uninterrupted functioning of state authorities and local self-government authorities under martial law;
- ✓ analysis of the best European practices regarding the mechanism of public control over activities of local self-government authorities and officials in order to make it impossible for them to carry out collaborative activities and for the purpose to strengthen local democracy under martial law or in the state of emergency;
- ✓ expert evaluation of the mechanism of early termination of powers of deputies of local councils and mayors of territorial communities in conditions of war or emergency, analysis of the issue of replacement of deputies of local councils elected under the proportional election system;
- ✓ best practices for regulating the status and powers of deputies of local councils elected from banned political parties in European

партій в країнах Європи та експертні пропозиції щодо можливостей імплементації їх в Україні;

- ✓ аналіз ефективності заходів, спрямованих на спрощення доступу громадян до адміністративних послуг в умовах воєнного стану, зокрема, щодо організації надання адміністративних послуг та інших видів допомог внутрішньо переміщеним особам;
- ✓ опрацювання питання вертикального вирівнювання: «слабкі» територіальні громадам дотуються за рахунок коштів державного бюджету, а не за рахунок вилучених коштів у «сильних» територіальних громад.
- ✓ експертний супровід стосовно підсилення місцевого самоврядування з урахуванням викликів війни та набуття Україною статусу кандидата вступу в ЄС;

- Вищезазначене лише частина того узгодженого між усіма зацікавленими сторонами бачення післявоєнного відновлення належного функціонування та подальшого розвитку місцевого самоврядування в Україні.

- Вже найближчим часом ми очікуємо оприлюднення спільного документу за результатом проведення на початку листопада 2022 року у м. Страсбург багатостороннього діалогу високого рівня “Добре демократичне врядування в Україні: досягнення, виклики та шлях уперед у повоєнний період”, який більш детально окреслить вектор нашого спільного руху в напрямку розвитку місцевого самоврядування та становлення місцевої демократії в Україні на засадах Європейської хартії місцевого самоврядування.

countries and expert suggestions on the possibilities of their implementation in Ukraine;

- ✓ analysis of the effectiveness of measures aimed at simplifying citizens' access to administrative services under martial law, in particular, regarding the organization of the provision of administrative services and other types of support to internally displaced persons;
- ✓ working out the issue of vertical equalization: "weak" territorial communities are subsidized at the expense of state budget funds, and not at the expense of withdrawn funds from "strong" territorial communities.
- ✓ expert support regarding strengthening local self-government, taking into account the challenges of the war and Ukraine's status of the EU member candidate state;

- The above listed issues are only a part of the vision of the post-war recovery of proper functioning and further development of local self-government in Ukraine, which were agreed upon by all the stakeholders.

- In the near future, we expect publication of the joint document following the results of the high-level multilateral dialogue held in Strasbourg in early November 2022 entitled "Good democratic governance in Ukraine: achievements, challenges and the way forward in the post-war period". This document will outline in more detail the vector of our joint movement in the direction of the development of local self-government and the establishment of local democracy in Ukraine in compliance with the European Charter of Local Self-Government.

- Крім вищесказаного, насамкінець хочу відзначити, що проведений у другій половині березня – напочатку квітня 2022 року за підтримки Проекту Ради Європи “Децентралізація і реформа публічної адміністрації в Україні”, Міжнародний марафон місцевого самоврядування, який об’єднав більше 1000 муніципалітетів з 35 країн, продемонстрував силу солідарності місцевого самоврядування Європи та Світу та дав поштовх для пошуку шляхів розвитку ефективного міжнародного муніципального партнерства.

У цьому контексті Мінрегіон за підтримки зазначеного проекту РЕ до кінця 2022 року презентує всім зацікавленим сторонам інструмент, включно з методичними рекомендаціями для органів місцевого самоврядування, щодо пошуку та ефективного взаємовигідного використання формату партнерських стосунків.

- Впевнений, що підтримка з боку Ради Європи, з одного боку, та прагнення України, з іншого боку до реалізації наведених вище ініціатив не тільки сприятиме розвитку місцевої демократії та розвитку місцевого самоврядування в Україні, але й стане корисним та життєво важливим досвідом для інших країн у питанні функціонування місцевого самоврядування в критичних ситуаціях.

Дякую за увагу та готовий відповісти на питання чи рефлектувати на коментарі.

- In addition to the above, I would like to finally note that the International Marathon of Local Self-Government, held in the second half of March - the beginning of April 2022 with the support of the Council of Europe programme on decentralisation, which brought together more than 1,000 municipalities from 35 countries, demonstrated the strength of solidarity of local self-government in Europe and the world and gave impetus to the search for ways to develop effective international municipal partnership.

In this context, by the end of 2022 the Ministry with the support of this Council of Europe Programme mentioned above, will present to all stakeholders a tool, including the methodological recommendations for local self-government authorities, regarding the establishment and ensuring effective and mutually beneficial use of such partnerships.

- I am sure that the support of the Council of Europe, on the one hand, and the aspirations of Ukraine, on the other hand, to implement the above initiatives will not only contribute to the development of local democracy and local self-government in Ukraine, but will also become a useful and vital experience for others countries in the issue of functioning of local self-government in critical situations.

Thank you for your attention and I am ready to answer questions or reflect on comments.